

Cofrestru busnes bwyd

Canllawiau ar sut i gofrestru busnes bwyd newydd a phresennol.

Cofrestru

Pan fyddwch chi'n dechrau busnes bwyd newydd neu'n cymryd yr awenau mewn busnes sy'n bodoli eisoes, mae'n rhaid i chi [gofrestru eich busnes bwyd gyda'ch awdurdod lleol](#).

Dylech wneud hyn o leiaf 28 diwrnod cyn agor. Mae cofrestru'ch busnes bwyd yn rhad ac am ddim ac ni ellir ei wrthod. Os ydych chi eisoes yn masnachu a heb gofrestru, mae angen i chi wneud hynny cyn gynted â phosib.

Nid yw'r porth 'Food Business Registration' ar wefan GOV.UK ar gael yn Gymraeg ar hyn o bryd, ac rydym ni'n gweithio gyda GOV.UK i drwsio hyn. Os hoffech gofrestru eich busnes bwyd drwy'r Gymraeg, ewch i [dudalen we berthnasol eich awdurdod lleol](#).

Eithriadau

Os yw eich busnes bwyd cyfanwerthu yn gwneud, yn paratoi neu'n trin cig, pysgod, wyau neu gynhyrchion llaeth i'w cyflenwi i fusnesau eraill, efallai bydd angen cymeradwyaeth yr awdurdod lleol cymwys, ac nid cofrestriad. Os ydych chi'n ansicr a oes angen cymeradwyaeth arnoch chi, edrychwch ar [ganllawiau gwneud cais i gymeradwyo sefydliad bwyd](#) neu cysylltwch â'ch [awdurdod lleol](#).

Pwy sydd angen cofrestru

Bydd angen i bob math o fusnes bwyd sy'n gweini cwsmeriaid yn uniongyrchol gofrestru, gan gynnwys:

- bwytaï, caffis a bwytaï tecawê
- busnesau arlwygo wedi'u lleoli yn y cartref, gwestai gwely a brecwast, busnesau arlwygo symudol a busnesau dros dro
- pabelli mawr (marquees), stondinau bwyd, a faniau bwyd
- meithrinfeydd, ysgolion a chartrefi gofal
- gwerthu o bell, archebu drwy'r post a chyflenwi bwyd gan gynnwys ar-lein

Bydd angen i chi gofrestru'ch busnes bwyd os ydych chi'n:

- gwerthu bwyd
- coginio bwyd
- storio neu drin bwyd
- paratoi bwyd
- dosbarthu bwyd

Dylai cwmnïau sy'n ymwneud â dosbarthu bwyd neu gyflenwi bwyd sy'n gweithredu o swyddfeydd hefyd gofrestru fel busnesau bwyd. Mae hyn yn berthnasol hyd yn oed os na chaiff bwyd ei gadw ar y safleoedd.

Cofrestru fel gwarchodwr plant

[Bydd angen i chi gysylltu â'ch cyngor lleol](#) i wneud cais i gofrestru fel gwarchodwr plant os ydych chi'n darparu bwyd gyda'ch busnes gwarchod plant yng Nghymru.

Os ydych chi'n darparu bwyd gyda'ch busnes gwarchod plant yn Lloegr, bydd y manylion yr ydych yn eu darparu i [Ofsted](#) hefyd yn cael eu defnyddio i'ch cofrestru fel busnes bwyd gyda'ch awdurdod lleol. Ni fydd yn rhaid i chi gofrestru ar wahân.

[Bydd angen i chi gysylltu â'ch cyngor lleol yng Ngogledd Iwerddon](#) i wneud cais i gofrestru fel gwarchodwr plant os ydych chi'n darparu bwyd gyda'ch busnes gwarchod plant yng Ngogledd Iwerddon

Gwirfoddolwyr a sefydliadau elusennol

Os ydych chi'n trin, paratoi, storio a gweini bwyd yn achlysurol ac ar raddfa fach, nid oes angen i chi gofrestru.

Efallai y bydd angen i chi gofrestru gyda'ch [awdurdod lleol](#) fel busnes bwyd os ydych chi'n darparu bwyd yn rheolaidd, a hynny wedi'i drefnu. Bydd angen i chi gofrestru os ydych chi'n trin bwyd yn rheolaidd, hyd yn oed os ydych chi'n sefydliad nid er elw fel banc bwyd. Mae rhagor o [ganllawiau ar ddarparu bwyd mewn neuadd bentref neu leoliad cymunedol arall](#).

Cynllun Sgorio Hylendid Bwyd

Ar ôl cofrestru, efallai y bydd eich awdurdod lleol yn arolygu eich safle. Mae cofrestru'ch busnes yn gynnar a chael cyngor ac arweiniad yn eich helpu i baratoi ar gyfer arolygiadau. Mae paratoi'n drylwyr ar gyfer arolygiadau yn golygu y bydd gan eich busnes bwyd y cyfle gorau o gael y sgôr uchaf o dan y [Cynllun Sgorio Hylendid Bwyd](#).

Mae busnesau'n dweud bod sgôr uchel wedi'u helpu i gael mwy o gwsmeriaid – peidiwch â cholli allan!

Diweddarau eich manylion busnes

Mae'n rhaid i chi:

- sicrhau bod gan eich awdurdod lleol wybodaeth gyfredol am eich safle bob amser
- ddweud wrth eich awdurdod lleol os ydych chi'n bwriadu gwneud unrhyw newidiadau sylweddol i'ch busnes, gan gynnwys cau

Os ydych chi'n gweithredu mwy nag un safle, mae angen i chi gofrestru pob un ohonynt gyda'r awdurdodau lleol y maent wedi'u lleoli ynddynt.

[Diweddarau eich manylion busnes bwyd](#)

Os ydych chi eisiau gwneud newidiadau i'ch safle, dylech ddweud wrth eich awdurdod lleol, oherwydd:

- efallai y bydd angen caniatâd cynllunio
- bydd angen i chi dalu ardrethi busnes ar gyfer y rhan fwyaf o safleoedd